

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กิจการโรงสีข้าวในที่ราบภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ.2401-2481
ชื่อนักศึกษา นางสาวณอม ตะนา
สาขาวิชา ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ภาควิชา ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษาถึง ลักษณะและการดำเนินงานที่นำไปสู่การเปลี่ยน
เจ้าของกิจการ ตลอดจนผลกระทบของกิจการ โรงสีข้าวในที่ราบภาคกลางของประเทศไทย ซึ่ง
เป็นระยะที่นายทุนเอกชนดำเนินการ ตั้งแต่พ.ศ.2401 จนถึง พ.ศ.2481 รัฐบาลจึงเข้ามา
ดำเนินกิจการในรูปรัฐวิสาหกิจ

จากการวิจัยพบว่า ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่กิจการ โรงสีข้าวในที่ราบภาคกลาง
ของประเทศไทย ได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง และมีอิทธิพลต่อการค้าข้าวอันเป็นเศรษฐกิจหลัก
ของไทยนั้น ผู้ที่เข้ามายึดครองกิจการโรงสีข้าวมากที่สุดคือ นายทุนชาวจีน แมวานายทุนชาวยุโรป
จะเป็นผู้ริเริ่ม และมีอิทธิพลมาก่อนก็ในระยะแรกเท่านั้น ครั้นในกลางรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ-
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นายทุนจีนและไทยได้เข้ามาดำเนินกิจการโรงสีข้าวกันมาก จึงเกิดการ
แข่งขันกันมากขึ้น ผลปรากฏว่าในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กิจการโรงสีข้าว
ของนายทุนชาวยุโรปและไทยเริ่มลดลงเรื่อย ๆ เพราะพบกับปัญหาที่มาจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ
ภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนวิธีดำเนินการที่ไม่มีความอดทนและชำนาญเพียงพอ
ทำให้กิจการโรงสีข้าวล้มเหลวต้องเลิกหรือขายกิจการ ผู้รับซื้อกิจการคือนายทุนจีน แม้ว่ากิจการ
โรงสีข้าวของนายทุนจีนจะได้รับความกระทบกระเทือนจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่นเดียวกันก็ตาม
แต่นายทุนจีนส่วนใหญ่จะหยุดดำเนินการเพียงชั่วคราว ไม่ยอมเลิกกิจการ และเริ่มดำเนินการใหม่
ตลอดจนกล้าเสี่ยงในการลงทุนครั้งนี้ เพราะมีความชำนาญและอดทนพอที่จะดำเนินการต่อไป จึง
ทำให้ชาวจีนเป็นเจ้าของกิจการ โรงสีข้าวเกือบทั้งหมดในที่ราบภาคกลางที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี